

LIITE

Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon vuoden 2022 valvontasuunnitelman toteutumisen arviointiraportti

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö sekä valtioneuvoston valvontasuunnitelma-asetus (665/2006) edellyttävät kuntia laatimaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman. Tavoitteena on lisätä kunnallisen valvonnan suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua. Suunnitelmassa otetaan huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat sekä valvontasuunnitelma-asetuksen 665/2006 edellyttämä sisältö.

Valvontasuunnitelman toteutumisen raportointi tehdään VYHA-järjestelmään. Lisäksi kunnan tulee vuosittain arvioida valvontasuunnitelman toteutumista ja hyödyntää arviota paikallisen ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, toiminnan varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Suunnitelman toteutumisesta laadittu arviointiraportti tulee vuosittain hyväksyä ympäristöterveydenhuollosta vastaavassa monijäsenisessä toimielimessä, minkä jälkeen raportti toimitetaan VYHA:n kautta aluehallintovirastolle maaliskuun loppuun mennessä. Aluehallintovirasto arvioi kuntien valvontasuunnitelmia sekä niiden toteutumista.

Vuoden 2022 Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma on tehty perustuen arvioon, että kaikki työntekijät ovat normaalisti töissä arvioidun 220 työpäivää vuodessa ja säännölliseen suunnitelmalliseen valvontaan käytetään työajasta noin 50 %: a. Vuoden 2022 alussa Covid19- pandemia aiheutti vielä jonkin verran haittaa tarkastustoiminnalle. Samoin huomattava resurssi meni alkuvuodesta uuden vuosimaksun laskutuksen valmisteluun, kun valvontakohderekisteri piti käydä käsin jokaisen valvontakohteen osalta läpi ja kirjata, kohdistuuko vuosimaksu kohteeseen vai ei. Valvontasuunnitelma on toteutunut suunniteltujen tarkastusten osalta silti melko hyvin. Osa tarkastuksista tehtiin asiakirjatarkastuksena, suurin osa kohteessa paikan päällä. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksia tehtiin yksikössä vuoden 2022 aikana yhteensä noin 500 kappaletta. Näistä elintarvikevalvonnan tarkastuksia oli noin 350, joista 260 kohdistui ilmoitettuihin elintarvikehuoneistoihin ja noin 90 hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin. Terveysturvallisuuden valvontaan liittyviä tarkastuksia tehtiin 168 kappaletta ja tupakkalain valvonnan tarkastuksia 27 kappaletta. Suunnitelmallisia näytteenottoja tehtiin noin 343 kpl, joista suurin osa oli talousveden valvontaan liittyviä näytteitä. Suunnitelmalliseen valvontaan liittyviä ilmoitusten ja hakemusten käsittelyjä tehtiin 108 kpl. Valvonnasta perittiin toimijoilta taksan mukainen maksu ja saadut tulot ovat kohdentuneet täysin ympäristöterveydenhuollon käyttöön kuten säädökset edellyttävät.

Elintarvikevalvonnan tarkastukset tehtiin riskinarvioinnin perusteella tehdyn valvontasuunnitelman mukaisesti. Suunnitelma saadaan Vati-järjestelmästä. Valvontaa on kohdistettu riskiperusteisesti priorisoiden niihin kohteisiin, missä riski ongelmiin on suurin. Viranomaisen ottamia elintarvikevalvontaan liittyviä näytteitä otettiin vuonna 2022 18 kpl. Vientivalvontaan liittyviä suunnitelmallisia tarkastuksia, joita ei raportoitu Vatissa, tehtiin yhteensä noin 30 kpl ja vientitodistuksia kirjoitettiin yhteensä noin 300 vientierälle. Yhteensä elintarvikevalvonnan suunnitelmallisia tarkastuksia oli suunniteltu tehtäväksi noin 500 kpl ja niitä tehtiin noin 350 kpl eli tavoitteesta toteutui noin 70 prosenttia. Valvonnan henkilöstövaje osan vuotta, vuosimaksun laskutustoiminnan käynnistämisen aiheuttama resurssin tarve sekä Covid-19 pandemia edelleen alkuvuodesta haittasivat jonkin verran tarkastustoimintaa, joten tavoite täyttyi tyydyttävästi. Vientivalvonnan vähäisyys verrattuna aikaisempiin vuosiin vähensi myös vientitoimintaan liittyviä suoritteita.

Terveydensuojelulain mukaiseen valvontaan kohdistettiin vuonna 2022 edelleen melko runsaasti valvontaresursseja. Suunnitellusta tarkastusmäärästä toteutui vain vajaa 70%: a (168/260). Valvontaresursseja kului alkuvuodesta kohdetietojen päivitykseen vuosimaksun laskutusta varten. Lisäksi valvontaa priorisoitiin talousveden valvontaan ja kohdennettiin runsaasti isompien vesiosuuskuntien riskinarviointien ja valvontatutkimusohjelmien saattamiseen lainsäädännön mukaiseksi, mikä ei näy tarkastusmäärässä, mutta vei runsaasti työaikaa. Vesilaitoksia ja vesiosuuskuntia opastettiin myös edelleen riskinarvioinnin tekemiseen wsp-työkalun avulla. Vesinäytteet otettiin suunnitelman mukaisesti sekä talousvedestä että uimavesistä ja alueella olevat yleiset uimarannat tarkastettiin kaikki vuoden 2022 aikana. Yhteensä terveydensuojelulain mukaisia suunnitelmallisia näytteenottoja tehtiin 325 kpl (35 kpl enemmän kuin oli suunniteltu) eli kaikki lakisääteiseen talousveden valvontaan liittyvät näytteet otettiin säädösten edellyttämällä tavalla.

Tupakkalain valvonta painottui vähittäismyynnin luvanvaraisuuden edellyttämiin toimenpiteisiin. Alueen kaikki uudet lupahakemukset käsiteltiin ja niistä tehtiin lupapäätös. Tupakkalain mukaisia tarkastuksia oli vuodelle 2022 suunniteltu 50 kpl ja niitä tehtiin 27 kappaletta. Tarve riippuu yritysten tarpeesta ja kaikki suunnitellut ja yrittäjien tupakkalain mukaisen toiminnan edellytyksenä olevat tarkastukset tuli tehtyä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osalta tavoitteet toteutuivat vain melko hyvin vuonna 2022, eläintautien torjunnaksi määrätyt valvontaohjelmat toteutuivat vain osittain. Yksikön siipikarjatilat ovat kaikki valvonnan piirissä ja salmonellavalvontaohjelman toteutumista valvottiin lähes kaikilla tiloilla. Vesiviljelylaitosten tarkastuksista jäi osa tekemättä. Valtion määräämiin zoonosien ja kemiallisten aineiden valvonta- ja seurantaohjelmiin osallistuttiin Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Siipikarjan salmonellavalvontaan liittyviä tarkastuksia tehtiin yhteensä vajaa 100 kpl, vesiviljelylaitosten tarkastuksia noin 10 kpl, eläinten rajanylittävään vientiin liittyviä tarkastuksia tai todistuksia yhteensä noin 20 kpl ja muita yksittäisiä tarkastuksia noin 20 kpl.

Eläinlääkintähuolto on järjestetty lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Päivystys on eriytetty ja eläinlääkintähuollon resursointi on riittävällä tasolla kysyntään nähden. Lisäksi palvelua pystytään myymään Raision yksikölle suurelänpäivystysten ja joidenkin lomitusien osalta. Eläinlääkäreiden työajasta menee noin 2/3 suurelänpraktiikkaan ja 1/3 pienelänpraktiikkaan. Potilaskäyntejä oli vuoden aikana yhteensä vajaa 5000 kpl, joista noin 1/3 on suurelänkäyntejä ja 2/3 pieneläinten käyntejä vastaanotolla.

Koulutussuunnitelma on toteutunut suunnitelman mukaisesti ja kaikki viranhaltijat ovat osallistuneet riittävän säännöllisesti koulutuksiin. Verkkokoulutusten lisääntyminen on mahdollistanut entistä useampaan koulutukseen osallistumisen ajallisen ja rahallisen resurssisäästön ansiosta.

Terveysvalvonnan tietojärjestelmien kehittäminen jatkui edelleen vuonna 2022 ja Vati-järjestelmän parempi toimivuus terveysvalvonnan käytössä on helpottanut viranomaistoimien dokumentointia ja raportointia. Praktikkoeläinlääkäreillä on kaikilla käytössä Provet- tai KliniQ-tietojärjestelmä, mihin voidaan kirjata lainsäädännön edellyttämä lääkekirjanpito ja potilastiedot. Provet-ohjelmasta suoritteet kirjautuvat ohjelman avulla automaattisesti Provet-yhtymäraportille, mistä ne ovat johdon seurattavissa lukumäärä- ja kuntatasolla. Niiltä, joilla Provet ei ole käytössä, tiedot kerätään kolme kertaa vuodessa ja lisätään käsin luottamuselimille meneviin raportteihin. Laatunet-laaturjärjestelmä on koko yksikön käytössä ja mahdollisuus sen

täysimääräiseen hyödyntämiseen on tällä hetkellä kaikilla, mutta käyttö on jäänyt melko vajavaiseksi toistaiseksi. Käyttöä kehitetään ja laajennetaan sitä mukaa, kun järjestelmässä olevia valmiuksia pystytään hyödyntämään käytännön työssä apuvälineenä.

Valtakunnallisessa suunnitelmassa yhdeksi tavoitteeksi on nostettu valvontaverkostojen kehittäminen. Kuntien sisällä tehtiin eri yksiköiden, kuten koulutoimen, pelastustoimen ja sosiaalitoimen kanssa yhteistarkastuksia ja muuta yhteistyötä. Varsinais-Suomen kuuden ympäristöterveydenhuollon yksikön johtajat jatkoivat edelleen säännöllistä kokoontumista ja toimintojen yhtenäistämistä sekä viranhaltioiden seutuyksiköiden rajojen ylittävien yhteistyömuotojen kehittämistä.